
**Областна стратегия за развитие на социалните услуги
област Пазарджик**

**Междинна оценка за изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните
услуги в
област Пазарджик 2016 – 2017г.**

декември 2017г

Съдържание

Въведение.....	5
Цели и задачи на Междинната оценка.....	5
Ключови въпроси на междинния преглед.....	6
Методология на проучването.....	7
Етапи в междинния преглед – аналитична фаза:.....	7
Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация.....	9
Приоритетно направление 1:Превенция за деца и семейства в риск.....	11
Приоритетно направление 2: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа.....	15
Приоритетно направление 3: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи.....	18
Приоритетно направление 4: Пълнолетни лица и стари хора в риск.....	25
Изпълнение на оперативния план с времеви график за изпълнение на Областната стратегия.	28
Изводи и препоръки.....	29

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДМУИ	Дом за деца и младежи с умствена изостаналост
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДП	Домашен помощник
ДРСЗ	Дирекция "Регионална служба по заетостта"
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН
ЗЖ	Защитено жилище
ЗМБ	Звено "Майка и бебе"
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КСУД	Комплекс за социални услуги за деца
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОМН	Министерство на образованието, младежта и науката
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
ОЗД	Отдел "Закрила на детето"
ОПРЧР	Оперативна програма за развитие на човешките ресурси
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане

РЗОК	Регионална здравно-осигурителна каса
РИО на МОМН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието, младежта и науката
РЗИ	Районна здравна инспекция
РПУ	Районно полицейско управление
РЦПИНВДУСОП	Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ТЗ	Техническо звено за деинституционализация към УНИЦЕФ и АСП
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦРДУ	Център за работа с деца на улицата
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

РАЗДЕЛ I

1. Въведение

Настоящата междинна оценка за област Пазарджик е етап от процеса на стратегическо планиране, развитието на социалните услуги, заложи в Областната Стратегия за развитие на социалните услуги в област Пазарджик (2016-2020).

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Пазарджик (2016 –2020 г.) е разработена като секторна политика в областта и е представена за обсъждане и утвърдена от Областния съвет за развитие и Областния управител през м. януари 2016 г.

Тя е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в област Пазарджик Областна администрация, Общинските администрации и Агенцията за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги и местни граждански организации (НПО). Стратегията е разработена с подкрепата на Областна администрация - Пазарджик и е координирана от Регионалната дирекция за социално подпомагане – Пазарджик (РДСП). Инициативата за областно планиране на социални услуги в област Пазарджик е подкрепена и от МТСП и АСП, в синхрон с националните приоритети на социалната политика.

Постоянният мониторинг се осъществява с прякото участие на всички заинтересовани страни – Областна администрация, Общински администрации, РДСП, дирекциите „Социално подпомагане“, доставчици на социални услуги.

Консултативният съвет, осъществил мониторинг и оценка на Областната стратегия, предостави на доставчиците на социални услуги анкетна карта, с цел оценка на качеството на социалната услуга, през призмата на потребителите. Аналитичният доклад е продукт на съвместните усилия на екипа на Звеното за мониторинг, сформирани със Заповед на Областния управител на област Пазарджик, както и на Проект ” Повишаване капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане”.

Заповед №РД – 148/ 26.07.2017г.на Областния управител на Област Пазарджик е определен поименен състав на екип за мониторинг на стратегическото изпълнение, като са включени и двамата координатора по Проекта.

В настоящия доклад е направен анализ и оценка на действащите услуги по отношение на капацитета, необходимостта от разкриване на мобилни и междусекторни услуги, които да осигуряват комплексна грижа и подкрепа на деца и лица в риск, както и на техните семейства.

2. Цели и задачи на мониторинга и оценката

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено за дългосрочни и комплексни интервенции като част от Областната стратегия за развитие на социалните услуги в

област Пазарджик. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на Стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението.

2.1. Системата за мониторинг и оценка обхваща следните **критерии**:

- Релевантност – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
- Ефикасност на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните / вложените ресурси;
- Ефективност – оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целевите групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта и ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;
- Въздействието на Областната стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

2.2. **Ефекти**: Системата за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общините и структурите, които изпълняват Стратегията. Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурени от Системата за мониторинг и оценка, са задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

2.3. **Подход**: Участието, което включва и обратна връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги, носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Гарантира се съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката, и съответно тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

3. Ключови въпроси на междинния преглед

3.1. Актуалност на набеязаните в Областната стратегия приоритети към момента на междинната оценка.

3.2. Постигнати резултати през анализирания период.

3.3. Причини за неизпълнените цели в процеса на изпълнение на Стратегията и дефицити в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и планираната интервенция.

3.4.Необходимост от планиране на нови услуги и дейности, чрез които в по-голяма степен да бъдат постигнати целите на Областната стратегия до 2020 г.

4. Методология на проучването

4.1.Анкета - Проучване на общественото мнение чрез събиране на сведения по предварително съставен въпросник. Представлява система от целенасочени въпроси с отговори към тях, като отговорите са свободни или структурирани (предварително зададени). Анкетата е създадена за изследване на мнението на потребителите на социални услуги и техните семейства, както и на доставчиците на социални услуги.

4.2.Работа на терен - С термина „работа на терен“ се означава всяка дейност, насочена директно към дадена целева група на дадена организация, програма или проект и предполага целенасочен, организиран и непосредствен контакт с представителите на тази целева група в подходяща среда и с подходящи средства.

4.3.Наблюдения на бази - подходящ инструмент за извършване на оценка на състоянието на дадена организация, установените работни практики, състояние на материална база, обезпеченост с компетентен персонал. Наблюдението е съвкупност от критерии за оценка, които представят стандартите за една добре функционираща организация.

4.4.Контакт с потребители и персонал – проведени срещи и разговори с потребители на определен вид социална услуга, както и на срещи с персонала, обслужващ дадена социална услуга. Те дават реален поглед за работната среда, методите на работа, степен на компетентност на кадрите, силните и слаби страни в процеса на взаимодействие клиент - доставчик на услуга.

5. Етапи в междинния преглед – аналитична фаза

Ключовите приоритетни направления на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на критичните социални проблеми на жителите на областта. Приоритетните направления са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Целевите групи са описани като съвкупност от настоящи и потенциални потребители на социални услуги и включват лица и семейства, които ползват или биха се възползвали от социалните услуги в общността и специализираните услуги. Социалните услуги и дейности се разглеждат като интегрирана динамична система, ориентирана към резултат - повишено качество на живот.

Потребителите на социални услуги принадлежат към така наречените рискови групи. Уязвимостта на целевите групи е техният характерен белег, който свързваме с податливостта им към действието на източниците на риск и неговите последици. Анализът на социално-демографската и икономическата ситуация в област Пазарджик и изготвеният Анализ на ситуацията и оценка на потребностите през 2015 година, за нуждите на Стратегията се очертават някои общи източници на риск за лицата в неравностойно положение:

- ✓ Неравенство, бедност и социално изключване;
- ✓ Икономическа емиграция;
- ✓ Безработица;
- ✓ Липса на професионална квалификация и образование;
- ✓ Застаряващо население;
- ✓ Други;

Избраните за наблюдение **приоритетни направления за съдържанието на социалните услуги** включват:

5.1. Превенция за деца и семейства в риск

Това са широк кръг от услуги в общността за деца и семейства в риск, насочени към превенция на рисковите фактори за развитието на децата и уязвимостта на семействата, превенция на изоставянето и настаняването на деца в СИ; развитие на приемна грижа и осиновяване, работа с деца с поведенчески проблеми, асоциалното поведение и насилие, закрила на деца, жертви на насилие, малтретиране и negliжиране, съдействие на деца, отпаднали или в риск да отпаднат от училище.

5.2. Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

Усилията са насочени към развитие на местните общности в неравностойно положение и уязвимите изключени групи, съхраняване на човешкото достойнство и социалната справедливост. Стратегията допринася за създаването на добър модел на подкрепа за пълнолетните лица в неравностойно социално положение, чрез осигуряване достъп на широк набор от социални услуги в общността, така че нуждаещите се, да не са принудени да напускат своя собствен дом и общност, а да подобрят достъпа до здравни услуги и образование, да получат шанс за интегриране на пазара на труда.

5.3. Грижа за възрастните и пълнолетни лица в риск. Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа

Създаване на условия за предоставяне на грижи за възрастните, насочени към повишаване качеството на живот на хората от третата възраст, като се съблюдава принципът за независим живот в семейна среда или в близост до нея. Услугите, отличаващи се с домашна атмосфера, са съобразени с индивидуалните потребности, желания и условия на живот. Намаляване дела на хора с увреждания, настанени в специализирани институции, чрез закриване/трансформиране на всички специализирани институции за лица, на територията на област Пазарджик

Приоритетните целеви групи, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в област Пазарджик са:

- Деца в риск;
- Пълнолетни лица в риск;

- Деца и възрастни с увреждания;
- Възрастни;

6. Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация

Обща цел 1. Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи. Подкрепа за интегритета на семейства и общности, чрез:

- **Специфична цел 1.1.** Разширяване на мрежата от социални услуги като съдържание и дейности;
- **Специфична цел 1.2.** Създаване на нови по вид социални услуги и увеличаване капацитета на съществуващите услуги.
- **Специфична цел 1.3.** Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за социалното включване на деца и лица с увреждания.
- **Специфична цел 1.4.** Разширяване на мрежата от социални услуги, осигуряващи условия за спокоен и достоен живот на възрастни хора, групи безработни лица и хора с увреждания.

Таблица 1 - Социални услуги в общността /в т.ч. и резидентни услуги/, делегирани от държавата дейности, функциониращи в област Пазарджик към края на 2017 г.:

Област	Държавно делегирани дейности			Други услуги	
Община	Услуги в общността	Услуги в общността - резидентен тип	Специализирани институции	Общински дейности	Смесени и други услуги
Община Батак	2	4	1	1	0
Община Белово	1	1	0	1	0
Община Брацигово	3	5	0	1	0
Община Велинград	3	5	1	1	1 брой дом стари хора /частен/
Община Лесичово	1	3	1	1	0
Община Пазарджик	12	14	2	4	2 броя- дом стари хора /частни/

Област	Държавно делегирани дейности			Други услуги	
Община	Услуги в общността	Услуги в общността - резидентен тип	Специализирани институции	Общински дейности	Смесени и други услуги
Община Панагюрище	3	1	0	1	0
Община Пещера	2	2	0	1	0
Община Ракитово	2	1	0	1	0
Община Септември	0	0	1	1	0
Община Стрелча	0	0	0	1	0
Община Сърница	0	0	0	1	0
Общо	29	36	6	15	3

Забележка: В община Белово през месец април 2017 година, стартира Център за социална рехабилитация и интеграция на хора в неравностойно положение – по Проект ОП“РЧР“ 2014-2020г. по схема BG05M90P 001-2.005„ Активно включване“.

От 01.07.2017 година в община Брацигово стартира дейността си Център за работа с деца на улицата – държавно делегирана дейност.

Качеството на социалните услуги се измерва чрез икономичността, ефективността и ефикасността на комплекса дейности, които те включват, включително спрямо разходи. Резултатите от отделните дейности и ефекта на социалната услуга се определят чрез промяната на нивата на риск и уязвимост за отделния потребител и за целевите (рискови) групи в цялост.

Подходящ показател за качеството на предоставяните социални услуги е степента на удовлетвореност на потребителите на услуги. Добра практика е тя да се измерва постоянно чрез анкети, социологически проучвания, интервюта и др. В контекста на балансираната система от показатели за ефективност този и други показатели следва да се съпоставят със стойностите на преките показатели за текущо изпълнение.

Съгласно чл.52 ППЗСП, във всяка община е създаден обществен съвет с решение на общинския съвет. С цел защита на интересите на потребителите на социални услуги и упражняване на обществен контрол могат да се създават съвети на потребителите на социални услуги, на техните настойници или попечители по реда на чл.54а ППЗСП, които съвети имат съвещателни функции при осъществяване на дейностите по предоставянето на социални услуги и също следят за качеството

им, като при констатирани нарушения съветите уведомяват писмено инспектората към изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.

Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Това са широк кръг от услуги в общността за деца и семейства в риск, насочени към:

- Превенция на рисковите фактори за развитието на децата и уязвимостта на семействата;
- Превенция на изоставянето и настаняването на деца в специализирани институции (СИ);
- Развитие на приемна грижа и осиновяване;
- Работа с деца с поведенчески проблеми, асоциалното поведение и насилие;
- Закрила на деца, жертви на насилие и трафик;
- Подкрепа на деца, отпаднали или в риск да отпаднат от образователната система;

1.1. Център за обществена подкрепа

В област Пазарджик функционират пет Центъра за обществена подкрепа /ЦОП/, в общините: Брацигово, Велинград, Лесичово, Пазарджик и Панагюрище.

Капацитетът на Центровете за обществена подкрепа в област Пазарджик към 30.06.2017 г. са както следва:

Брацигово -	30
Велинград -	36
Лесичово -	15
Пазарджик -	84
Панагюрище -	50

През годините 2016 и 2017 капацитета в ЦОП не се е променял. На 100% пълняемост има в общините: Велинград, Пазарджик и Панагюрище, докато в община Брацигово се наблюдава спад в посещаемостта, а в ЦОП Лесичово-отчасти.

Има необходимост от разкриване на междуобщинска услуга ЦОП в община Септември, където да се насочват нуждаещите се деца и техните семейства и от съседната община Белово.

Изводи от проведената анкета:

Анкетираните са родители на деца, които ползват семейна, психологична, логопедична и педагогическа подкрепа. Доволни са от качеството на предлаганата социална услуга и от материалната ѝ база. Според анкетирания персонал се отнася с уважение към ползвателите. Специалистите включват родителите в изработването на индивидуалния план за ползване на социалните услуги и в планирането на дейностите.

От предоставената анкетна карта на управителите за самооценка на качеството на предоставяните социални услуги е видно, че има взаимодействие между помагачи и подпомагани. Работи се с близките на потребителите и с общността. Всички социални услуги са заявили, че дават изчерпателна и ясна предварителна информация на потребителите и техните близки за предлаганите от тях дейности в услугата. Редът за ползване е облекчен и достъпен. Ръководителите на предоставяните

социални услуги са изразили мнение, че специалистите имат нужната подготовка. В кризисни ситуации с потребители, те действат бързо и професионално, интересуват се от оценката на потребителите и техните близки за качеството на работа си.

1.2. Център за работа с деца на улицата – с.Алеко Константиново, общ.Пазарджик

Социалната услуга е разкрита през април 2012 г, доставчик на услугата е ОС на БЧК Пазарджик, държавно делегирана дейност. Капацитетът на услугата е 30 потребители, като през 2016 средно 24 потребители са ползвали социалната услуга, а за 2017 – 27 потребители. Не се наблюдава голям спад на заетостта спрямо капацитетът на услугата.

ЦРДУ работи с цел превенция, относно попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца живеещи трайно или частично на улицата. Предотвратяване на дейности за въвличане и извършване на нерегламентиран детски труд, чрез индивидуална работа с детето и неговото семейство, психологическо консултиране и подкрепа, медицински и санитарно хигиенни услуги, мотивиране за учене, ограмотяване и помощ при самоподготовка за училище.

ЦРДУ гр.Брацигово – Социалната услуга е разкрита със Заповед № РД 01-0600 / 18.05.2017г. на Изпълнителния директор на АСП, с капацитет 15 места. Заповедта е влязла в сила от 01.07. 2017г. (държавно делегирана дейност)

Изводи от проведената анкета: Проучването е направено, чрез анкетиране на деца и родители, ползватели на услугата ЦРДУ. Включените в анкетата родители отговарят, че са доволни от отношението на персонала към децата, както и че услугата дава положителни резултати за развитие на децата им и повишаване на техния родителски капацитет в грижата за тях. Родителите дават положителна оценка за работещите служители в услугата.

1.3. Дневен център за деца/младежи с увреждания

В област Пазарджик са разкрити и функционират 7 /седем/ Дневни центъра за деца и младежи с увреждания, в общините: Белово, Брацигово, Велинград, Пазарджик, Панагюрище, Пещера и Ракитово.

Пълняемостта на Дневните центрове за деца с увреждания в област Пазарджик към 30.06.2017г. е както следва:

Таблица 2

Община	капацитет	2016г.	2017г.
Белово	24	21	18
Брацигово	14	10	13
Велинград	36	30	33
Пазарджик	50	49	50
Панагюрище	24	20	18
Пещера	36	34	32
Ракитово	24	24	24

Услугите в общините Пазарджик и Ракитово са със запълнен 100% капацитет.

Изводи от проведената анкета:

Във всички Дневни центрове има ясна процедура за посрещане на потребителите и провеждане на първо интервю с тях, която служителите прилагат в ежедневната си работа. Специалистите се отнасят с внимание към децата и младежите с увреждания — потребители на социалната услуга. Общуването с потребителите е ефективно, като използват позитивен език, поощряват ги и обръщат внимание на постиженията им. Специалистите информират потребителите и техните близки за същността на съвместната им работа и за постигнатите резултати.

След предоставена анкетна карта на управителите за самооценка на качеството на предоставяните социални услуги е видно, че има взаимодействие между помагачи и подпомагани. Специалистите имат нужната подготовка и образование. Имат добра координация с потребителите и техните семейства.

Около 95% от анкетираните потребители/ родители отговарят, че са приети веднага, когато за първи път са посетили социалната услуга. Всички са посочили, че в социалната услуга е създадена добра организация, определя се специалист, който ги подкрепя и проявяват внимание към тях. Родителите на потребителите изразяват мнение, че специалистите винаги или в повечето случаи успяват да ги разберат и те също ги разбират.

100% от анкетираните родители са отговорили, че има подобрене в развитието на детето след посещенията в Дневния център.

По отношение наличието на достатъчно специализиран персонал в социалните услуги 95% от анкетираните изразяват мнение, че са доволни от техния брой и получаваната от тях подкрепа. Те смятат, че повечето от специалистите в услугите са добре подготвени и се доверяват на техния професионализъм. Получаването на необходима подкрепа в кризисна за потребителите

ситуация са потвърдили 90%. Доволни са от предоставяната услуга и със сигурност биха я ползвали отново. Вземат активно участие в изработването на индивидуалния план на детето, като се доверяват изцяло на работещите в социалната услуга.

2.1. Дом за деца лишени от родителска грижа – закрити/преструктурирани

Във връзка с изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в РБългария” и приетите годишни планове за развитие на социалните услуги, всички специализирани услуги за деца на територията на област Пазарджик са закрити.

С реализирането на Плана за действие на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България” се разкриха социални услуги от резидентен тип, които замениха институционалния тип грижа за деца.

2.2. Център за настаняване от семеен тип за деца

На територията на Област Пазарджик са разкрити и функционират 8 Центъра за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) за деца и младежи в общините: Брацигово, Велинград, Лесичово и Пазарджик.

Социалните услуги в областта се предоставя от следните доставчици:

Брацигово – община Брацигово;

Велинград – община Велинград;

Лесичово – община Лесичово и Сдружение „Жулев дом”;

Пазарджик – ОС на БЧК и община Пазарджик;

Панагюрище – община Панагюрище и НПО „Социални практики в общността“

Пещера – НПО „Социални практики в общността“

Таблица 3 - Капацитет на Центровете за настаняване от семеен тип за деца/младежи в област Пазарджик към 30.06.2017 г.

Община	ЦНСТ	капацитет	2016 пълняемост	2017 пълняемост
Брацигово	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	15	13	14
	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	15	14	12
	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	10	6	6
Велинград	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	15	10	10
	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	15	9	9
	ЦНСТ за деца/младежи с увреждания	14	8	9
	ЦНСТ за деца/младежи с увреждания	10	5	7
Лесичово	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	15	9	12

	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	15	12	12
	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания „ Жулевия дом“	10	6	8
Пазарджик	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания, БЧК	15	13	12
	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	14	10	11
	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания с.Звъничево/ нова 2016/	10	5	8
	ЦНСТ за деца/младежи с увреждания	14	11	13
	ЦНСТ за деца/младежи с увреждания	14	9	8
Панагюрище	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	14	9	7
	ЦНСТДМБУ към дата	15	11	10
Пещера	ЦНСТ за деца/младежи без увреждания	14	10	9

Изводи от проведената анкета за самооценка на качеството на предоставяните социални услуги:

След предоставена анкетна карта на управителите на социални услуги е видно, че има добро взаимодействие между подпомагани и подпомагащи. Според тях качеството на предоставяната услуга е на добро ниво. Специалистите работят с близките на потребителите и с общността, като им се дава възможност да правят конкретни предложения, относно подобряването на социалните услуги, които ползват.

По отношение на специалистите, които работят пряко с потребителите ръководителите на социалните услуги изразяват различни становища. Ръководителите на ЦНСТДМУ и ЦНСТДМБУ смятат, че нямат достатъчно специалисти, които да работят пряко с потребителите. Управителите на социалните услуги споделят, че имат нужда от обучение и супервизия свързана с работата им.

Средата на социалните услуги предоставяни на територията на Област Пазарджик е здравословна и достъпна. Всички ръководители смятат, че потребителите са защитени, когато ползват социалните услуги, които предоставят.

Мрежата от социални услуги е добре развита в цялата Област Пазарджик с изключение на Общините Септември, Стрелча и Сърница.

На територията на област Пазарджик функционират две **Преходни жилища** находящи се в община Брацигово, и две **Наблюдавани жилища** в общините Пазарджик и Брацигово. Помещенията и сградите отговарят на критериите и стандартите, както и на нормативните изисквания.

Основната причина за неусвоените места в наблюдаваните жилища е липсата на желаещи да ползват услугата.

Много често се налага удължаването на срока за ползване на услугата на конкретни потребители от НЖ, като основната причина е липсата на доходи и възможност за започване на самостоятелен живот. Повторното настаняване в наблюдаваните жилища е липсата на подкрепа на лицата, напуснали услугата.

Приоритетно направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

2.1.Център за социална рехабилитация и интеграция

В област Пазарджик функционират 8 /осем/ Центъра за социална рехабилитация и интеграция.

Таблица 4 - Капацитет и пълняемост на рехабилитационните центрове в област Пазарджик са както следва:

Община	Център за рехабилитация и социална интеграция	капацитет	2016 година пълняемост	2017 година пълняемост до 30.06.
Батак	ЦСРИ за деца и възрастни	20	20	20
Пазарджик	ЦСРИ за деца и младежи	24	24	24
Пазарджик	ЦСРИ за лица с физически увреждания	40	39	40
Пазарджик	ЦСРИ за лица с онкологични заболявания	30	30	30
Пазарджик	ЦСРИ за лица с психични заболявания	32	32	32
Пазарджик	ЦСРИ за правонарушители	20	20	20
Пазарджик	ЦСРИ за възрастни със зрителни увреждания	20	20	20
Ракитово	ЦРСИ за възрастни с увреждания	70	70	70

Предлагането на услугите в ЦСРИ се осъществява, като екипът от специалисти работи индивидуално с потребителя, извършва социална работа в група и в мобилна социална група. Потребителите са насочени от ДСП/ОЗД. **Малък е делът на самозаявилите се потребители или такива, насочени от други институции или организации.**

Изводи от проведената анкета:

В заключение, като препоръки и коментари, потребителите са посочили, че са доволни от предлаганата услуга, рехабилитацията и социалната интеграция.

2.2 Дневен център за възрастни хора с увреждания

В област Пазарджик са разкрити и функционират 7 Дневни центъра за възрастни с увреждания : гр.Пещера, гр.Велинград, гр.Пазарджик, с.Звъничево, с.Величково, гр.Брацигово, гр.Панагюрище.

Управлението на част от социалните услуги се осъществява от съответните общини, а на ДЦВХУ в с. Звъничево и с.Величково от НПО. ДЦВХУ са с осигурен специализиран транспорт.

Оценка на качеството на услугата.

Програмите и дейностите в ДЦВХУ са удачно подбрани – в съответствие с нормативните изисквания и добрите социални практики. Работните процеси при доставка на социалните услуги са ефикасни и ефективни. Въздействието на провежданите програми е позитивно. Доставчиците на социални услуги са изградили необходимия организационен капацитет за управлението им и в този смисъл са осигурили потенциална устойчивост на комплексите от социални услуги.

Силни страни:

- много добра материална база;
- помещения за отмора;
- занимания с рехабилитатор;
- много добра храна/ три пъти в деня/;

Слаби страни:

- незапълване капацитета от ползватели ДЦВХУ гр.Брацигово, поради необходимостта от заплащане на 30% от получаваната от тях пенсия за ползване на целодневна форма. Средната посещаемост в центъра за 2016/2017 год е – 9 потребителя. .Със Заповед № РД01-0472 / 21.04.2017г. на Изпълнителния Директор на АСП, капацитетът на услугата ДЦВХУ е намален от 20 на 10 места, считано от 01.05.2017г.

- заниманията на открито и работа с трудотерапевт са минимални или липсват в някои от услугите;

Изводи от проведената анкета:Проучването е направено чрез анкетиране на доставчици и потребители на СУ.

Потребителите са доволни от услугата и грижата, която получават в нея. От анкетата става ясно, че услугата която ползват спомага за тяхната по-добра социализация и е една добра алтернатива . По отношение подобряване качеството на живот - 60% от потребителите изразяват мнение, че животът им значително се е подобрил, а 40% смятат, че услугата е полезна за тях.

Всички анкетирани потребители от социалните услуги изразяват мнение, че отново биха ползвали предлаганите им социални услуги в общността.

Управителите на ДЦ препоръчват допълни курсове по специалността за служителите.

Приоритетно направление 3. Грижа за възрастните и пълнолетни лица в риск. Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа

Обща цел: Намаляване дела на хора с увреждания, настанени в специализирани институции, чрез:

Закриване/трансформиране на всички специализирани институции за лица, на територията на областта:

Дом за възрастни хора с физически увреждания „Света Петка“, с.Щърково, община Лесичово;

Дом за възрастни хора с умствена изостаналост, гр.Батак;

Дом за възрастни хора с умствена изостаналост, с.Славовица, община Септември;

- Създаване на нови социални услуги от резидентен тип за лица, които не могат да бъдат реинтегрирани в семейна среда.

Деинституционализацията на грижите за възрастни ще допринесе за коренната промяна в социалните услуги в област Пазарджик.

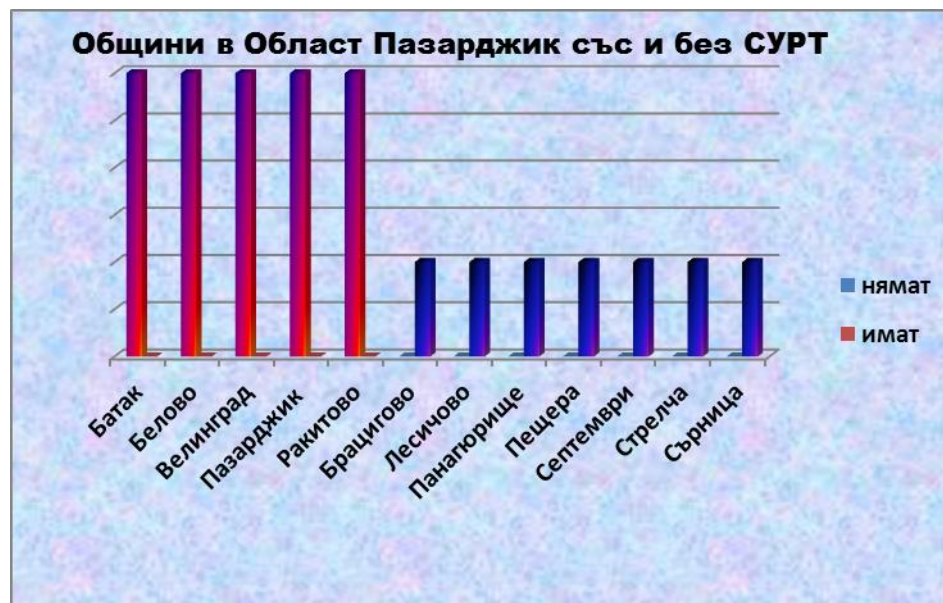
В изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа се създават условия за достоен и независим живот на възрастните хора и хората с увреждания в семейна или близка до семейната среда чрез **трансформация на институционалната грижа в качествени и достъпни услуги в общността и подкрепа на семействата, полагащи грижи за тях**. Подобрява се достъпа до социални услуги, чрез **разширяване на мрежата на услугите в общността**, чрез повишаване на качеството им, включително и на тези услуги в съществуващите институции

Основните проблеми, с които се сблъскват пълнолетните деца/ лица с увреждания са:

- ✓ недостиг на здравни услуги и рехабилитация;
- ✓ липса на транспорт от селата към общинския център;
- ✓ липса на клинични пътеки за голяма част от заболяванията;
- ✓ изолация от пазара на труда;
- ✓ ниски доходи на лицата и семействата;
- ✓ социална изолация в общността;
- ✓ недостатъчна дневна/почасова грижа;

Социални услуги от резидентен тип за пълнолетни лица от различни целеви групи са разкрити в пет общини на област Пазарджик – Бата, Белово, Велинград, Пазарджик и Ракитово. Няма разкрити резидентни услуги в следните общини: Брацигово, Лесичово, Панагюрище, Пещера, Септември, Стрелча и Сърница. Разпределението на Социалните услуги в област Пазарджик е неравномерно. Те са съсредоточени предимно в областния град, с изключение на община Батак.

Бихме могли да направим извода, че в област Пазарджик има недостатъчно услуги за лица с психични разстройства, които да обхванат и покрият нуждите на населението. Това е показателно за потребност от разкриване на СУ за лица от тези целеви групи в областта.

На територията на област Пазарджик преобладават СУРТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост. Пет от наличните в областта СУ са за тази целева група. Две СУРТ за пълнолетни лица с деменция, две СУРТ за лица с психични разстройства и три СУ за лица с физически увреждания от общата налична мрежа в област Пазарджик.

Действащите социални услуги за пълнолетни лица от резидентен тип работят с пълен капацитет, с изключение на ЗЖ „Велина“ за лица с физически увреждания, община Велинград.

Всички потребители отговарят на профила на услугите. Няма настанени лица по съдебен ред. Управителите съобщават за добра координация с Дирекциите социални подпомагане при настаняването на потребителите.

В СУРТ от областта работи персонал, който се съобразява с индивидуалните и колективни предпочитания на потребителите. Длъжностите по щатно разписание отговарят на методиките за вид и брой специалисти в СУРТ. От 01.01.2016 г. до момента персоналят на социалните услуги е участвал в обучения, които смятат че са недостатъчни и имат необходимост от провеждане на супервизии по конкретни случаи. Персоналят в социалните услуги имат желание да повишават своята квалификация с оглед спецификата на работа с лица със специфични потребности.

В услугите са създадени условия за домашен уют, поддържа се добра хигиена. Услугите отговарят на заложените индикатори в проучването за предоставянето на добра и качествена услуга.

Разширяването на мрежата от социалните услуги в общността, в т.ч. и от резидентен тип, дава възможност за предлагане на услуги за възрастните хора в близка до домашна среда, чрез предоставянето на специализирана и квалифицирана помощ и подкрепа от специалисти.

Забележка: Информацията е получена от анкетиране на персонала на СУ и обобщена от координаторите по Проект „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрила на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“. Данните от анкетните карти бяха необходими за изготвяне на Аналитичен доклад относно: „СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ОТ РЕЗИДЕНТЕН ТИП, В КОНТЕКСТА НА ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА ВЪЗРАСТНИ ХОРА И ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ И РАЗВИВАНЕ НА МРЕЖА ОТ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА“

3.1 В Област Пазарджик са разкрити и функционират осем Защитени жилища за лица в Общините: Батак, Велинград и Пазарджик.

Защитено жилище за пълнолетни лица с умствена изостаналост – 2 x 15 места, гр. Батак, община Батак

Защитено жилище за пълнолетни лица с психични разстройства – 1x15 места, гр. Батак, община Батак,

Защитено жилище за пълнолетни лица с умствена изостаналост – 1x8 места, гр. Батак, община Батак

Защитено жилище за пълнолетни лица с физически увреждания “Велина” – 1x8 места, гр. Велинград, община Велинград

Защитено жилище за пълнолетни лица с физически увреждания – 1 x 8 места, гр. Пазарджик, община Пазарджик

Защитено жилище за пълнолетни лица с умствена изостаналост – 1x 8 места, гр. Пазарджик, община Пазарджик

Защитено жилище за пълнолетни лица с умствена изостаналост “Егида” – 1x8 места, гр. Пазарджик, община Пазарджик

Анкета за оценка на качеството на ползваните социални услуги

Резултатите от проведеното проучване показват, че потребителите на социалните услуги в Общините: Батак, Велинград и Пазарджик, дават висока оценка за цялостната дейност на тези услуги, доволни са от приема, посрещането и комуникацията между тях и специалистите. Някои от потребителите правят конкретни предложения за подобряване на услугата, по-голяма част от тях участват в изработването на индивидуалните си планове. Специалистите ги насочват и към други подходящи услуги, организират им срещи, обучения, екскурзии и др. Услугите са съобразени с потребностите и нуждите на потребителите, а това допринася за развитие на уменията и възможностите, разширяване на контактите. Анкетиранияте потребители в ЗЖ са посочили, че са доволни от всички дейности, които са съобразени с нуждите и възможностите им. Доволни са от работата на специалистите, които ги подкрепят и работят с тях.

Анкета за самооценка на качеството на предоставяните социални услуги

Всеки един потребител на дадената социална услуга /ЗЖ/ се посреща по изготвена процедура. В общуването на специалистите и потребителите винаги се използва позитивен език. Персоналът информира потребителите и техните близки за същността на съвместната им работа. Те биват насочвани при необходимост към други съпътстващи услуги. Услугите се предоставят в

здравословна и достъпна среда, така че потребителите да се чувстват спокойни и защитени, като начинът им на живот се подобрява. Персоналът спазва стриктно правилата за социална работа с пълнолетни лица с увреждания, получават методическа помощ.

Във всички социални услуги има изградена система за повишаване квалификацията на персонала. На този етап извършваната супервизия не е достатъчна, както и проведените обучения.

Анкетираните потребители в ЗЖ са посочили, че са доволни от всички дейности, които са съобразени с нуждите и възможностите им. Услугата допринася за развитие на уменията им и за разширяване на социалните контакти. Доставчиците на социални услуги са изградили необходимия организационен капацитет за управлението им.

3.2.Център за настаняване от семеен тип за лица

На територията на област Пазарджик са разкрити пет ЦНСТ – в Пазарджик, с.Хаджиево, общ. Пазарджик, Ракитово и Белово.

Общият капацитет е 60 места, както следва:

Град Пазарджик:

- Лица с психични проблеми, гр.Пазарджик – 15;
- Възрастни с деменция, гр.Белово – 15;
- Възрастни с деменция, гр.Пазарджик – 10;
- Пълнолетни лица с умствена изостаналост, с.Хаджиево -10;
- Пълнолетни лица с физически увреждания, гр.Ракитово – 10;

ЦНСТ работят с пълен капацитет през годините.

Чрез анкетиране на потребителите се установи необходимостта от този тип резидентни услуги, както и от повишаване качествено им предоставяне. Потребителите споделят, че услугите отговарят на техните изисквания и са предоставяни на много добро ниво.

Анкета за самооценка на качеството на предоставяните социални услуги

След предоставена анкетна карта на управителите за самооценка на качеството на предоставяните социални услуги е видно, че има взаимодействие между помагачи и подпомага ни. Наетият персонал има нужната квалификация и опит, необходими за заемане на длъжностите, ежедневно се поддържа връзка с потребителите и техните родители/роднини, настойници/.Обсъждат редовно с потребителите и техните роднини постигнатия напредък от предоставянето на социалната услуга, степента на развитие и подобрене на състоянието на потребителите. Съвместно обсъждат необходимостта от допълнителни процедури и/или терапии. С всеки потребител се работи индивидуално, според потребностите и възможностите.Работи се усилено за интеграцията на потребителите в обществото.Административното обслужване на потребителите и на техните роднини е на високо ниво, като получават информация по интересващи ги въпроси, както и при ползване на съпътстващи услуги. Персоналът полага много добри грижи за потребителите, проявява търпение и полага допълнителни грижи, имайки предвид спецификата на работа с хора с увреждания. Материалните бази са в добро състояние.

Анкета за оценка на качеството на ползваните социални услуги

Резултатите от проведеното проучване показват, че потребителите на ЦНСТ в Общините: Пазарджик, Ракитово, Белово и с.Хаджиево, общ.Пазарджик, дават висока оценка за цялостната дейност на тези услуги, доволни са от приема, посрещането и комуникацията между тях и специалистите. Някои от потребителите правят конкретни предложения за подобряване на услугата, по-голяма част от тях участват в изработването на индивидуалните планове. Специалистите ги насочват и към други подходящи услуги, организират им срещи, обучения, екскурзии и др. Услугите са съобразени с потребностите и нуждите на потребителите, а това допринася за развитие на уменията и възможностите, разширяване на контактите. Потребителите на ЦНСТ получават необходимата информация и заявяват, че биха ползвали отново предоставяната социална услуга, която е подходяща за тях. Доволни са от работата на специалистите, които ги подкрепят и работят с тях.

Резултатите от проведената анкета сред потребителите на ЦНСТ, като цяло показват по-скоро положително отношение към дейността на специалистите и качеството на услугата. Лицата са показали, че по отношение на човешките ресурси и материалната база има какво да се постигне и че трябва да се работи в тази насока.

Общ анализ на услугите от резидентен тип функциониращи на територията на област Пазарджик

В рамките на област Пазарджик услугите от резидентен тип се намират в сгради, на които са извършени основни или частични ремонтни дейности, като материалната база отговаря за нуждите на потребителите. През 2016/2017 първо шестмесечие е извършено освежаване на помещенията и поддръжка на сградния фонд в ЦНСТДМБУ и ДЦДМУ в гр.Панагюрище; в ДЦДМУ гр.Белово. В Кризисен център Пещера е извършен частичен ремонт на покрива, в ДЦ за пълнолетни лица с увреждания. Недостатъчното финансиране на социалните услуги води до ниска мотивация на персонала и недостиг на специалисти. Необходимо е привличане на алтернативни източници на финансиране. За качеството на социалната грижа не е достатъчна само добрата материална база, а и ефективната работа на специалистите. Повишаване на квалификацията и мотивацията на персонала може да се постигне чрез участие в курсове, семинари, обучения и други. Необходимо е проучване на потребностите на населението. Увеличаване броя на хората, нуждаещи се от социални услуги, води до необходимост от разкриване на нови алтернативни форми и разширяване дейността на съществуващите. Необходимо е да се работи по превенцията за настаняване на хора в социални услуги от резидентен тип, за да се намали броя на нуждаещите се от тях.

3.3.Специализирани институции на територията на Област Пазарджик

На този етап няма оптимално обхващане на всички уязвими лица от обществото, както и тяхното включване в системата на социалното подпомагане. Няма гарантиран набор от услуги по общини по превенция, които могат да окажат подкрепа на родители/семейства/лица, като по този начин да подпомагат отглеждането и живота им в семейна среда. Специализираните институции не предлагат организация на живот, близка до семейната. Ако тези лица престояват дълго в институцията, много рядко се стига до реинтеграция.

Таблица 5: Капацитет на СИ в област Пазарджик към 30.06.2017 г. са както следва:

Община	Вид специализирана институция	капацитет	2016 година пълняемост	2017 година пълняемост
Батак	Дом за възрастни хора с умствена изостаналост/мъже/	40	40	40
Велинград	Дом за стари хора	40	35	37
Лесичово	Дом за лица с физически увреждания	40	40	40
Пазарджик	Дом за стари хора	170	160	162
Пазарджик, с.Главиница	Дом за стари хора	48	47	48
Септември, с.Славовица	Дом за лица с умствена изостаналост/жени/	50	50	50

Съществуващите специализирани институции за възрастни, независимо от профила си, по същество са домове за стари хора. Налице е брой чакащи за настаняване в някои от общините. През наблюдавания тригодишен период местата за институционална грижа за възрастни е една постоянна величина. Отчитайки този факт и на база данните от горната таблица може да се направи извод, че предлагането на този тип услуга е адекватно на търсенето.

Възрастните хора с увреждания също се настаняват в специализирани институции, където грижата към тях е **неквалифицирана достатъчно**.

Резултатът от анкетата за самооценката за предоставяните социални услуги показва, че проблемите са :

- ✓ липсата на финансови средства води до намаляване на качеството на грижа в институцията, занижена мотивация у персонала, като за подобряване на качеството е необходимо привличане на алтернативни източници на финансиране, неправителствени организации, европейските фондове и др
- ✓ големият капацитет не позволява индивидуална грижа към всеки потребител
- ✓ отдалечеността на специализираните институции в някои общини, води до социална изолация и ограничени възможности за реинтеграция в семейна среда. Необходимо е разширяване на мрежата от доброволци за работа с потребителите.

Анализ на качеството на грижи в специализирани институции за хора с увреждания и стари хора в Област Пазарджик

Предоставят се социални услуги, основаващи се на целенасочена социална работа в подкрепа на лицата за осъществяване на ежедневни дейности и социално включване.

- Размерът на таксата за ползване на социалната услуга позволява включването на повече желаещи
- Осигурен профилактичен режим, диетично хранене, лечение и рехабилитация
- Разполагат с медицинско обслужване от специалисти по здравни грижи
- Подсигурени са терапевтични дейности, създадени са групи по интереси

За качеството на грижата и ефективността на работа е важна квалификацията и мотивацията на персонала. В специализираните институции тези показатели са занижени. За тяхното подобряване е необходимо персоналът да участва в провеждане на обучения, обмяна на опит, участие в курсове за квалификация и преквалификация.

Изводи, относно социалната инфраструктура

Сградите, ползвани за социални услуги от резидентен тип в по голямата си част са санирани, реновирани и пригодени за съответния профил на потребителите им. Изградени са всички необходими съоръжения за максимален комфорт на потребителите. Помещенията са обзаведени и оборудвани според потребностите за всеки потребител. Осигурен е постоянен достъп до санитарните помещения, общите части и помещенията за отдих . Сградите се поддържат в добро общо състояние. Има изградени локални отоплителни системи. Сградният фонд се използва целесъобразно. На всички потребители е осигурен достъп до здравни грижи.

До населените места има редовен автобусен междуселищен транспорт, с изключение на услугите в гр.Батак и с.Дъбравите, общ. Белово, където са на доста отдалечено място от града. В областният град има изградена вътрешно градска транспортна мрежа. По голямата част от СУ разполагат със собствени транспортни средства или използват транспорт на съпътстващата услуга. Социалните услуги се намират на централни места в близост до обществено – публични услуги и транспортни връзки.

Изводи, относно съпътстваща подкрепяща мрежа

На територията на област Пазарджик действат 4 съпътстващи социални услуги: един „Дневен център за пълнолетни лица с физически увреждания” гр. Пазарджик, и три „Център за социална рехабилитация и интеграция” гр. Пазарджик, гр.Ракитово и гр.Батак, които потребителите на СУРТ ползват почасово. Работата с потребителите се осъществява по индивидуално изработен план, съобразен с техните специфични потребности.

В голяма част общините от област Пазарджик, нямат развита мрежа от подкрепящи услуги и човешки ресурс от специалисти, които да наемат на работа. Съпътстващите услуги на територията на областта не са достатъчни, за да покрият нуждите на населението.

В област Пазарджик системата на здравеопазването е сравнително добре развита и като цяло покрива нуждите от здравна помощ на населението в областта.

РАЗДЕЛ II

5.4. Изпълнение на оперативния план с времеви график за изпълнение на Стратегията до 30.06.2017 година

Таблица 6:

ОБЩИНА	2016		30.06.2017	
	запланувани СУ	разкрити СУ	запланувани СУ	разкрити СУ
БАТАК	ЦНСТ за възрастни с деменция	Не е разкрита	ЦНСТ за възрастни с деменция Увеличаване на капацитета на ЦСРИ от 20 на 34 места	Не разкрита Не увеличен капацитета
БЕЛОВО	ЦНСТ за възрастни с деменция	Разкрита	Няма заложи	0
БРАЦИГОВО	Няма заложи	0	Център за работа с деца на улицата ЦНСТ за възрастни с деменция ДЦВХ село -	Разкрита Не разкрита Не е

			Равногор	разкрита
ВЕЛИНГРАД	Увеличаване капацитета на ЦОП	Не е увеличен капацитета	Няма заложен	0
ЛЕСИЧОВО	Няма заложен	0	ЦСРИ за деца/младежи с увреждания ЦНСТ за стари хора	Не е разкрита Не е разкрита
РАКИТОВО	Няма заложен	0	Няма заложен	0
ПАЗАРДЖИК	ЦНСТ за деца с увреждания от 0 до 3 г. Дневен център за деца с увреждания от 0 до 3 г. ЦОП за деца в риск и техните семејства; Дневен център за възрастни хора с деменция;	Не са разкрити	ЦНСТ за деца с увреждания от 0 до 3 г. Център за майчино и детско здраве Семејно консултативен център Дневен център за деца с увреждания от 0 до 3 г. Комплекс от интегрирани здравни услуги от 0 до 7 год. Център за работа с деца на улицата Дневен център	До приключване на проекта Проект, до приключване Не е разкрита

			за пълнолетни с увреждания ЦСРИ за лица с диабетни проблеми Приют с целева група безпризорни и просеци лица на улицата	Не разкрита Не е разкрита Не е разкрита
ПАНАГЮРИЩЕ	Няма заложи	0	Няма заложи	0
ПЕЩЕРА	Няма заложи	0	Няма заложи	0
СЕПТЕМВРИ	Няма заложи	0	КСУ – Дневен център за деца и младежи с увреждания дневна и седмична грижа ЦСРИ за лица с психични разстройства	Не е разкрита Не е разкрита
СТРЕЛЧА	ЦНСТ за стари хора	Не е разкрита	ЦНСТ за възрастни хора 2x15 места ЦСРИ за деца и лица с увреждания	Не разкрити Не е разкрита
СЪРНИЦА	Няма заложи	0	Дневен център за деца и младежи с увреждания	Не е разкрита

I. По отношение изпълнението на областна стратегия за развитие на социалните услуги 2016-2020 г.:

1. Разкрити социални услуги на територията на област Пазарджик през:

- 2016г – заложили две ЦНСТ за възрастни с деменция, като е разкрит Центъра в с.Дъбравите, община Белово.
- 2017г – от заложените услуги през 2017 е разкрит само Център за работа с деца на улицата в община Брацигово, до 30.06.2017г.

Социалните услуги на територията на Област Пазарджик са насочени към дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на уязвимите групи от хора да развиват своята независимост и да водят самостоятелен начин на живот, подкрепят отделния индивид, семейство или група. Оценката на пакета от социалните услуги на територията на Област Пазарджик е комплексна и обхваща мерки и дейности насочени към подкрепа на уязвимите групи.

В края на 2017 година, преобладава финансирането на социалните услуги като държавно делегирани дейности, което практически обхваща всички социални услуги извън тези, доставяни в домашна среда, за които финансирането е от общинските бюджети. Самофинансирането не е залегнало като източник на средства за осъществяване на социални услуги. Ресурсното обезпечаване се осъществява със средства на Европейския социален фонд, чрез оперативни програми на ЕС, от Държавния бюджет, като държавно делегирана дейност и Национални програми и общински бюджети.

По отношение на доставчиците на социални услуги: – По-голямата част от социалните услуги се управляват от Общините, а други чрез конкурс са предоставени за управление на НПО. Договарянето с външни доставчици е ефективна алтернатива на монополното предоставяне на услугите и възможност за разграничаване между контрол и предоставяне; местната власт се разтоварва от директното предоставяне на услугата, като в същото време гарантира качеството ѝ чрез стриктен контрол. В общините не се наблюдава намаляване на обема на услугите, предоставяни от НПО. Същите са получили държавно делегирано финансиране. Наблюдава се значително подобряване на условията, при които се предоставят социалните услуги – материална база, храна, отопление, хигиенни и санитарни условия.

- Общините имат нагласата за разкриване на нови междуобщински социални услуги и се обсъждат възможностите за разкриване на такива.

- В Област Пазарджик няма новоразкрити услуги извън планираните в Стратегията.

ИЗВОДИ:

- Съществува добра координация между институциите на държавната и местната власт при решаване на социалните проблеми на населението от областта.
- Всички социални услуги съответстват на целите. Част от планираните социални услуги не са разкрити поради липса на материална база, финансов и човешки ресурс.
- Подобрени са условията за самостоятелен живот в домашна среда на възрастните хора, самотно живеещите и хората с увреждания, чрез използване услугите на Домашен социален патронаж и Обществените трапезарии, Домашен помощник,

Социален и Личен асистент. Необходимо е да се откриват социални услуги в тази посока, тъй като потребностите се увеличават предвид процеса на застаряване на населението.

- Работи се в посока на надграждане на знания и формиране на трайни умения за интегрирането на децата, уязвимите групи и възрастните хора в обществото.
- В Общинските стратегии за развитие на социалните услуги не са заложили разнообразни социални услуги в общността, съобразени със спецификата на всяка една от общините и потребностите на целевите групи. В Областния град са съсредоточени по-голяма част от услугите. В община Стрелча няма разкрити социални услуги. В общини като Лесичево, Белово и Септември хората все още нямат достъп до широка гама от услуги, съобразно техните потребности.

Препоръки

Въпреки политическата воля в България за закриване на специализираните институции и създаване на подходящи услуги в общността за лица с увреждания, практиките и методите, използвани в социалната сфера все още масово се базират на медицинския модел, а не на социалния модел. Това ще рече, че увреждането се счита за състояние, присъщо на индивида, което го поставя в ситуация на неравнопоставеност и го изключва от обществото, вместо да се търсят и прилагат начини за адаптиране на средата, така че тя да може да посрещне нуждите на всеки човек с или без увреждане.

Пълнолетните лица с увреждания не успяват да се социализират своевременно в общността и е наложително да се предприемат мерки за тяхното приобщаване. Това е една сложна, разнообразна целева група, като водещ при тях е здравословният проблем. Съществено значение има ранното диагностициране и рехабилитация, преодоляването на социалната изолация. Тяхното обхващане в един Център за социална рехабилитация и интеграция също ще допринесе за социалната им интеграция.

Извършен е общ преглед на съществуващите социални услуги на територията на Област Пазарджик, като се установи, че е необходимо да се развият мобилните услуги, които да обхванат хората с увреждания и да осигурят достъп до услуги в семейна среда за деца и лица с увреждания, живеещи в малките населени места. Целта е първо услугата да отиде при клиента, когато не се изисква специално оборудване (например, рехабилитатор и психолог могат да предоставят част от услугите на място при посещение по адреси в селата), на място да се предоставят консултации за семейства, обучение за ползване на технически помощни средства и др.

Второ, чрез осигуряване на специализиран транспорт, потребителят може да бъде доведен до съответната услуга. Един от сериозните проблеми, характеризиращ системата на услугите в областта, е недостатъчният брой превантивни социални услуги за възрастни с ранна степен на интервенция.

По отношение на наличната мрежа от услуги за подкрепа

В областната стратегия е заложила деинституализацията на грижата за възрастни хора и хора с увреждания, като се разкрият ЦНСТ – та с цел осигуряване на грижа за самотно живеещи възрастни хора и хора с увреждания в общините Батак и Брацигово, за възрастни лица с деменция.

След преглед на резултатите от анкетните карти, съдържащи информация за социалните услуги от резидентен тип за пълнолетни лица с увреждания, функциониращи на територията на област Пазарджик стана ясно, че съществуващата мрежа от услуги за подкрепа, не са достатъчни и разположени равномерно, но наличните са достъпни и качествени. Те осигуряват възможност за повишаване качеството на живот на възрастните хора и пълнолетни лица с увреждания.

Препоръчва се да се насърчават доброволческите практики, както и осъществяване на по-тясно взаимодействие с неправителствения сектор в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на социалните услуги, както и да бъде приложена корпоративна социална отговорност.

Разширяване на кръга от професионалисти, ангажирани в тази сфера на услугите.

Да се въведе практика за осъществяване на индивидуална и групов супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за подобряване качеството на предоставяните услуги.

Въпреки голямата мрежа от социални услуги в Област Пазарджик се констатира липса на социални услуги за хора с психични разстройства, умствена изостаналост и деменция, предвид наличието на потребители от такава целева група, чийто потребности не могат да бъдат удовлетворени.

Общините да упражняват вътрешен контрол върху управлението и предоставянето на социалните услуги.